

Az aggteleki barlang kultusza

Miskolc, február 20.

(A Miskolci Napló munkatársai.) Markó Miklós fővárosi hírlapíró vezetése alatt a napokban egy hat tagú expedíció ment ki az aggteleki cseppkőbarlangba, ki-nek sikerült megnyerni az osztrák magyar nagyvezérkarnak a világ-háboruban és a bécsi titkos hadi-levéltár vezető fényképészét: Balogh Rudolf fotográfus művészt, a ki különben is havidíjas kapitányi rangban annak idején Boroe-vics, József főherceg és Kövess tábornagyok hadseregében a legveszedelemesebb pontokon 10-15 ki-lométeres távolságból távcsővel fotografálta az orosz és az olasz hadállásokat.

Balogh egy 45 milliós fényképe-zőgép segítségével és magyszerű, 20 milliós magnézium lámpával

az aggteleki cseppkőbarlang összes termét fogja megörö-kíteni

a közeli napokban nemcsak ké-pes lapok, hanem plakát-propa-ganda célokra, hogy tiszádi Szücs András, máv. elnök-igazgató he-lyettes a külföldi menetjegyi-ro-dákban is elhelyeztesse ezen re-mek fölvételeket.

A harmadik cél az hogy az agg-teleki barlangról 1926 december végén

egy népszínművet adjanak elő „Az aggteleki cseppkőbarlang nótás tündéré” címen.

amit két kiváló író ir s Sebestyén Géza színigazgató feltétlenül meg-ígérte ennek Budapestén, a Váro-si Színházban való előadását is és későbbben azt Miskolcon és Ózdon is előadhatja.

A darabban előforduló dalbeté-teket eredeti Borsod-gömöri nó-tákkal, részben a putnoki születé-sű Tóth Ede, a „Falu rossza” szer-zőjének irodalmi hagyatékából Markó Miklós fővárosi hírlapíró-földink szerzője fűszerezéssel egészítik ki s a darab története a következő:

Midőn putnoki születésű föl-dink, Tóth Ede remekműve 1875. június 15-én, ötven évvel ezelőtt színpadra került a budapesti Nemzeti

zón iparával... Vagy mondjuk Afrika és Ausztrália az ő vad, ar-kóseiben és hitében egyidőálló népeivel...

A lelkesült beszédre egyik sem felélt. A barna, sovány arcú ösz-szefogta hálóköpenyét és a szobá-jába indult. De az ajtóban vissza-fordította fejét.

— Remélem nem vagyok ter-hedre. Még egy pár napig szeret-nék nálad maradni...

Róza néni visszanyelt nevetés-sel fordult ki az ajtón, kezében a kenyeres kosárral és meg nem áll-hatta, hogy szóba ne cseszkedjék a mindenessel.

Hat éve van itt ez a lusta, de még nem volt a falu határára túl. Mióta elűzték az új honfoglalók, nálunk ragadt...

Bent a házigazda nagyot csa-pott az asztalra.

— Teringettél! Elaludtunk a csa-vargást!

A harmadik kéjesen nyújtózko-dott.

— Seba! Találunk okosabb he-lyet a Kárpátoknál.

A szőke szórakozottan lépte kö-zül a széles ebédlőtermet. Egy aranyrámás faliképnél megállott és karját összefonta széles mellén. Félrebillent fejjel nézte a képet. Egy fiatal, göndörhajú leányt ábr-ázolt a kép. A szőke sokáig nézte. A fekete hozzáfordult és szokot-lan melegséggel buzogtak fel belő-le a szavak:

— Ne nézd oly elmélyedőn. Ami volt, az elmúlt. Kár volt ezért a

Színházban rimaszombati föl-dink,

Blaha Lujza csak igen nehezen vállalta el Finum Rózsi kis szerepét.

Tóth Ede több napi könyörgésé-re elvállalta a szerepet. Óriási si-kert aratott, de az általa a Sajó és Rima-vidék mentén összegyűjtött eredeti gömöri népdalokat már nem akarta betanulni és ez ötven évig paragon hevert anélkül, — hogy valaki a Népszínházban fel-használta volna. Agilis történet-írónk: Markó Miklós földink Ve-res Samu nyug. rimaszombati fő-gimnáziumi igazgató kiváló zom-gorista fiát, László budapesti szí-gorló orvost kérte fel, hogy szedje össze a Rima és Sajó völgyének is paragon heverő nótakincsét és sikerült neki 34 eredeti gömöri nótát összegyűjteni, amik részben az „Aggteleki nótás tündér” sze-replője, a híres gömör-rozsnyói, a csengőhangú fekete szépség: He-gyi Anna, a Király színház kiváló dalénekes művésznője, részben színpadon Sáray Elemér nyiregy-házi zenekara fogja kísérni.

Maga a szindarab egy régi bor-sodi követválasztási jelenettel kezdődik, amely felsőkelecsényi Ragályi kastélyában játszódik le. A borsod-gömöri követválasztási nótákat Lavotta Rezső, a buda-pesti Nemzeti Színház kiváló kar-mestere hangszereli és ő is ad mé-hány igen hangulatos szöveget hozzá. Markó hírlapíró, a Petőfi-és Andrássy aggteleki centenári-um kezdeményezője és főrendez-ője már negyedik éve azon fára-dozik, hogy az Aggteleken, vala-mint Felső-Borsodban és Gömör-ben mindenki által ismert, tisztelt élő alakokat vigye a színpadra, — vigyázva, anélkül, hogy az illetők személyéből gunyt űzne. Így lesz megörökítve

néhai Baksay Sámuel, az agg-teleki barlangnak 52 éven volt egykori hűséges gondozója,

a régi, már kivesző félben, közért dolgozó tiszteletes magyar ref. pa-pok igazi mántaképe. Gömörme-gye ismert „Danyi bácsija” volt, aki még 1866-ban a barlang 460

szép leányért, de hát ki segíthet már ezen? A sorsod volt ő! Szép és igaz és te eltemetted!... Talán mennénk ki a temetőbe... A sző-ke előre esett. A karja lehullt. Mereven nézte a szűk padlót, de nem mozdult.

A fekete haju hozzálépett és megrázta.

— Tele van a kerted virággal! Kaszáljuk le és hordjuk ki a sir-jára. Építsünk belőle virágpirami-szt! Hadd nyugodjék királyi sir-boltban! Mire itt a virágerdő, ha ő nincs többé?...

Az udvaron koei állott meg. A házigazda felriadt.

— Ki az? — kérdezte bosszusan a belépő szobaleánytól.

— Vendég érkezett.

— Itthon vannak a nagyságos urak? — szólalt meg kívülről egy érdes, de meleg hang.

— Itthon — felelte Róza néni.

— Ki nem tennék a lábukat a ház-ból, ha aranyakat ígérnének is minden lépésükért. Minden napra újabbnál-újabb terveket szőnek és gondolatban becsavarogják az egész világot. Annyi térképet még az iskolában sem láttam, mint amennyi naponta ide érkezik.

— Már hat éve tart ez így; mióta ez a szomorú idegen élet ránszokadt és nem vagyunk otthon a saját fe-delünk alatt se... Bizony, hat éve, hogy a jólelkű öreg tekintetes asz-szony lehunyta azt a két áldott jó szemét, hogy ne lássa maga körül ezt a kifordított világot... A sir-jáig meg vissza, a sirjáig és visz-sza... no meg az urfi menyasszo-

képzeti cseppkő alakját a görög mitológiai alakokból több-keve-sebb szerencsével elkeresztelte.

Az odaváló értelmes vénülő em-berekből iskolázott barlangvezető-ket nevelt Baksay, kik tréfás sza-vakkal palócosan beszélgetve ál-landó derűtséggel tartotak min-dem nézőközönséget.

Vagy 30 évig fővezető és első kalauz volt Kompaktor (Fajsik) Jóska csizmadia, aki halálsárga lett a sok földjárástól és utóljára meghibbant az esze és Mária he-gyén hagyta barlanglátogatásait.

Ezen furlangos csizmadiából lett fővezető

Ferenczy Károly, a leghíresebb magyar komikus adja elő Pes-ten.

mig Bibliás Ferenc mostani ango-lul tudó fővezetőt Sziklay József fogja krefálni.

Igen érdekes Czicza Mihály jós-vaffói csordás komikus szereplője — a kis Rott Ferenc, ki 25-ik gya-logozredbeli cigányszármazású ez-neditrombitás volt. — Mikor még 1919-ben leszerelt káplár volt Bán-révén, így látták az állomáson az aggteleki legények. — Otthon a szomszédos Jósvaldón már örmes-ter lett, hogy felvarrta a csillago-kat, azóta — állandóan gunyolják a volt katonai pajtásai.

Czicza Mihály arról mevezetes, hogy a színi főszolgabíró diplomá-ciai közbenlépésére elvették a réz-trombitáját, mintán Aggtelek ha-tározlopául szolgál csomka Ma-gyarországnak és Czicza itten min-dig sturmot fújt a közeli cseh ha-tárőröknek. Különben 1923-ban a Petőfi centenárium után végig-trombitálta a 9 kilométeres aggte-leki barlangot is, amikor ott két részeg suhanc elaludt a Styx folyó partján és csak három nap múlva kerültek elő. Itták a pompás hideg barlangvizet. Szírepele még Hetésy László aggteleki földbírtokos és Schwarz Mócsi az odaváló keres-máros.

A barlang nagytermét,

hol 1923-ban a Petőfi centen-nárium lezajlott,

teljes pompájában akarja Markó Miklós hírlapíró bemutatni és pe-dig 3 felvonásban. Nagyszámu pa-pirmassából készülnek a sziklák a budapesti Városi Színházban ahol a kulisszákat teljesen nélkülözhe-

nyának a sirjáig... Ez a csavargó — mert engedelmet ké-rek, egyébként nem is nevezhetem — annyi időt sem enged, hogy a szobáját kifestethessem... mert hát mindig itthon ül valamilyeni. Szavait nem fejezhette be, mert a barna soványarcú kidugta fejét az ajtón.

— Ki van itt?

A félhomályban a jövevény egé-szen az orráig mebotlott.

— Én vagyok! Ti csavargók! Mikor tavaly itt jártam, azt ígér-tétek, hogy meglátogattok. Azóta a burján felverte az udvaromat, mert le nem tapostátok!... Hol az a másik kettő?

Mikor az ebédlőben összesereg-lettek sorra ölelték a kicsattanó arcú nagyhangon beszélő, mosoly-gós jövevényt.

— Szervusz, Pista bácsi! De jó, hogy ma jöttél! Osupa szerencséd! Lám csak, hogy szeret téged az Is-ten! Nem hágy hiába utazni. Ha véletlenül holnap jössz, hiába tet-ted volna meg ezt a nagy utat, mert minket nem találsz itthon... Megint elcsavarogni való ked-vünk támadt... Ha nem hiszed, nézz oda! A máhák készen álla-nak a terem sarkában... No, de jól van ez így! Isten hozott! Örü-lünk, hogy meglátogattál! Róza néni! Egy kis szilvórium meg nem árt az utas embernek!...

A szobaleány, mivelhogy a máhákrol esett szó, belopódzott az ebédlőbe és a hat év óta egy helyben veszteglő máhákat a por-tól titokban letörülgette.

tővé teszik; a zsinórpadlásról le-függő szíftáknak, melyek három féle színű cseppkőalakulatok lesz-nek élethűen fehér vászonból imi-tálva és belülről színes villamos körtékkel megvilágítva, csodás ha-tása lesz a színház látogatóira.

Aggteleken ugyanis

háromféle cseppkő van: fehér, sárga és husszinű cseppkővek.

Igy pl. Fedák Sáriról a barlang-ban elkeresztelt nadrág, melyet a „Bob herceg” című darabban vi-sel — rózsaszínű lesz, de már Ró-za Sándor betyárgatyája kékre lesz világítva, éppugy 1848-49-ben a szabadságharcban Kossuth szabad csoportja — kékre festett ingben és gatyában harcoltak nagy sikerrel az őket üldöző va-sasnémet lovassággal.

Érdekes, hogy jelenleg a bar-langban egész nap folyik a dolog télen is, ahol 10-12 fok meleg van ma is. Az építkezés annak dacára, hogy a testnevelési alap utalvá-nyozza a hiányzó százmilliókat. Itt Aggteleken Jamrik Kálmán miskolci építész jóvoltából folyik a munka.

Téves azon utóbbi lapközlemény, hogy az állam 6 millió koronát adott volna az aggteleki építkezé-sekre. Ez nem fedi a valóságot, mert

Soldos Béla dr. Borsod-gömöri főispán nyilatkozata szerint 700 millió lett felhasználva.

Időközönként pedig lett egy na-gyobb összeg a testnevelési alap-ból utalványozva, ami 100 millió-nal sohasem szokott több lenni.

Nagy gondot okoz a barlangban a villamos világítás bevezetése, a melyre négy különböző vállalat pályázott Borsodból.

T. K.

Ruhadíszek, rövidárak, legújabbak

Salgónál

Gróf Somssich Tihamér

borgazdaság Részv.-Társ.

Kitüntetett horai a felsőbb körök asztalának díszje — Budapest, VI., Feréz-körut 9. sz. Tel. 142-85.

LICHTMAN-cipők a SÓLYOM-cipőáruházban Női 325000 Férfi 42500

VILLANYLÁMPA OSRAM és TUNGSRAM

új spirál fonállal (15, 25, 40 Wattos) szerelési anyag és gázizzó

ILLÉS, Templom-utca 5 TELEFON 305

